

Мінская прада

Газета заснавана
1 лістапада 1950 года

Аўторак, 14 чэрвеня 1994 года

№ 62 (10762)

Цана 100 руб.

ФАКТЫ ПЛДЗЕІ АРГУМЕНТЫ МЕРКАВАННІ

ЛЯ ВЫТОКАЎ БУДЗЕ ВЕЧНА МАЛАДЗЕЧНА

Песняй, што нарадзілася ў памяць аб фестывальных днях, завяршылася гэтая свята. Уздальнікам яго быў, напэўна, увесь горад. Безумоўна, як пісала адна беларуская газета, гэта не Кан і не Юрмаа... Гэта проста Маладзечна, няхай сабе не дасягнуўшы еўрапейскага ўзроўню. Адыўшы фестываль, які, безумоўна, стане традыцыйным. Штогод будзе збірацца ў Маладзечна аматары беларускай песні. Штогод гэты невялікі беларускі горад, які сёння язык не павернецца называць правінцыяй, будзе згуртаваць вакол сябе тых, каму дарэгія родная мова, нацыянальнае мастацтва.

Аб гэтым гаварылі на адкрыцці фестываля яго госці: пісьменнік, народны дэпутат Рэспублікі Беларусь Міл Галеў, міністр культуры і друку Анатоль Бутэвіч. Бургамістр нямецкага горада-партнёра Эслінгена Ота Баўэр пажадаў поспеху ўсім уздальнікам фестываля і выказаў захапленне цёлым прыемам, які ўжо не ўпершыню аказваюць маладзечанцы сваім нямецкім сябрам.

— Мы шукаем свой шлях у палітыцы, эканоміцы, мастацтве, — сказаў старшыня арг-

камітэта фестываля, старшыня Маладзечанскага гарвыканкома Генадзь Карпенка. — Фестываль — адзін з этапў гэтага пошуку. Віктар Вуячыч, Юрый Антонаў, Ядвіга Паллаўская, Аляксандр Ціхановіч — гэтыя імёны добра вядомыя беларускаму гледачу. У іх выкананні прагучалі песні на адкрыцці фестывальнай праграмы.

На Гран-пры прэтэндавалі 14 выканаўцаў ва ўзросце ад 15 да 20 год. Журы, якое ўзначальваў народны артыст рэспублікі Віктар Вуячыч, аддало перавагу магіляўчанцы Наталлі Кудрыннай. Важкім дапаўненнем да заваяванага ёю Гран-пры стаў аўтамабіль «Жыгулі» дзевятай мадэлі. На ім ішчасілава ўладальніца зрабіла «ганаровыя» «безд» па беговай дарожцы стадыёна. Менавіта тут праходзіў заключны канцэрт і ўшаноўваліся пераможцы.

Больш дзесятка фірм сталі спонсарамі фестываля «Маладзечна-94». У ліку іх — «Дайнова», «Фарада», банк «Беларусь»... Аўтамабіль — прыз фірмы «Нові К».

Марыя КУЗАЎКІНА.

ХТО ВЫРАТУЕ ДЗЯЦЕЙ?

Якімі ідуць нашы дзеці ў заўтрашні дзень? Кожнае пятое з іх жыве ў чарнобыльскай зоне, кожнае шостае хронічна хворе. У чатырох з шасці абласцей смяротнасць дзяцей перавышае нармальнае. Расце колькасць дзяцей-сірот, інвалідаў, баляз, злычынцаў, размоваў і фізічна адсталых. Пачалося разбурэнне, знішчэнне дзіцячых садоў, школ, летнікаў. Камерцыйныя структуры выштурхоўваюць на вуліцу дзіцячых студый, гурткі. Не будуюцца новыя дзіцячыя санаторыі, фабрыкі дзіцячага харчавання. З-за платнай адукацыі многія дзеці не могуць працягваць вучобу. Расце беспаспяховы сярэд вышэйшай школы, вучальніцтва, тэхнікумаў, ВНУ. Дзеці губляюць надзею. Ці можаць мы ў такім стане рухацца ў цывільнае свец?

Найбольшыя выбары першага Прэзідэнта рэспублікі. Аднак ні адзін прэтэндэнт на прэзідэнцтва кросла не абнародаваў сваю праграму вырашавання дзяцей.

Час вымагае, каб у рэспубліцы была створана самая стратэгічная дзяржаўная структура — Міністэрства па правах дзяцей. Настапа патрэба мець у Беларусі дзіцячы камерцыйны банк, нацыянальны дзіцячы парк. Патрэба прыняць Закон аб дзяржаўнасці, каб людзям стала выгада дапамагаць бедным, абшколенам, пакрываць ім лёсам дзецям.

Хочацца верыць, што першы Прэзідэнт Беларусі будзе добрым і спагадлівым бацькам для нашых дзяцей. Давіце помніць: дзеці — наша будучыня, дзеці — багацце рэспублікі. Дык дапаможам ім сёння!

Трытва за лёс будучага пакалення выказана ў звароце да выбаршчыкаў, які падпісалі прэзідэнт Беларускага дзіцячага фонду Уладзімір Ліпскі, лаўрэат прэміі БДФ, лэст Васіль Вітка, галоўны ўрач Цэнтра радыяцыйнай абароны дзяцей Валерыя Рэжукі і інш.

/Наш кар./

ПАРА МАЛАДОСЦІ

118-ю гадавіну свайго існавання адзначыў Мар'інагорскі саўгас-тэхнікум імя У.Е.Лабанка.

На свята з'ехалі госці — выпускнікі розных гадоў.

Тут шмат што змянялася: выраслі новыя карпусы, калектыву папоўнілі маладымі выкладчыкамі. Маецца і ўласная вытворчасць. Былы выпускнікі з прыемнасцю даведзлі, што і сённяшнія студэнты тэарэтычныя веды актыўна замацоўваюць практычнымі справамі, ахвотна працуюць у полі і на ферме. Якісна і хутка былі праведзены тут паспяховыя работы. На саўгаснай тэрыторыі зазелянеў 110 гектараў бульбы, 400 — збожжавых, 30 — грэчкі, 50 — льну, 45 — карэннялоў, 150 — кукурузы, 10 — агародніны.

Павысіліся наоці на малочнаватарнай ферме «Нава-

сёлкі». Перадавалі даяркі працуюць і на МТФ «Міхайлава». А лепшыя вынікі паказвае загадчык гэтай фермы Юрый Чыжоў. Дзякуючы намаганням намесніка дырэктара А.М.Свеніч, загадчыкаў аддзяленняў А.М.Кандраціў, А.А.Капскага, выкладчыка У.Т.Грыба і іншых студэнты набываюць трывалыя веды па вядзенню сельскай гаспадаркі.

Дойга не сціхалі песні на стадыёне. А затым, разгарнуўся спартыўны спаборніцтва. Людзі не разыходзіліся — радаваліся яснаму веснавому дню, сустрачы з аднакурснікамі. Як адзначыў дырэктар саўгас-тэхнікума Валодзіц Андраэвіч Свірыдаў, 118 гадоў — пара маладосці.

Аліна ГРЫШКЕВІЧ.

г. Мар'іна Горка.

УЗЯЛІСЯ ЗА СВАЮ СПРАВУ

За апошнія гады ў Валожынскім раёне створана нямаля малых прадпрыемстваў. Аднак тое, што заснавана ў Кіятцы, не мае пакуль што канкурэнтаў, яно адзінае ў раёне па характары сваёй дзейнасці.

Энтузіястам яго стварэння стаў Валерыя Гомель. Ён з'яўляецца старшынёй прыходскага савета, настацелем Свята-Петра-Паўлаўскай царквы ў вёсцы Кіятцы.

Прадпрыемству дадзена незвычайная назва «Рэпіда». Займацца яно будзе гуманнай справай, поўнай духоўных пакненняў. Сваім першачарговым клопамат рэпідаўцы лічаць аднаўленне кіятэцкай царквы, якая спазнала за-набданне ў час росквіту антырэлігійнай прапаганды.

Мяркуюцца, што праз месяц званы Свята-Петра-Паўлаўскай царквы ўрачыста абвешчаць аб яе другім нараджэнні. Чакаецца прыезд у гэты дзень мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага экзарха ўсё Беларусі.

Статутны фонд першага царкоўнага прадпрыемства невялікі — 900 тысяч рублёў. Для правядзення рамонтна працы заадава было закуплена неабходнае абсталяванне, закуплены кантракты.

У планах малага прадпрыемства «Рэпіда» — аказанне дапамогі дзіцячым дамам і прытулкам, падтрымка інвалідаў і маламагнчым. Сваім клопамат лічаць рэпідаўцы і прапанаванне паслуг відапракату духоўнага зместу.

Ірына ПАШКЕВІЧ.

Фотарэпартаж

СПАДЗЕЮЧЫСЯ НА СВАЕ СІЛЫ,

упэўнена трымаецца на плаве ў моры рыначнай стыхіі калектыв саўгаса-аграфірмы «Стара-Барысаў»

На здымках: цэплічны камбінат саўгаса-аграфірмы «Стара-Барысаў»; вясёлы настрой у выхаванай саўгаснага дзіцячага садзіка «Прылеска»; начальнік цэплічнага камбіната Раіса Самцова (у цэнтры) з цэплічнікамі Анжэлай Новік, Зояй Стаін і Марыяй Марковіч.

Дырэктар саўгаса, Георгій Іванавіч Кулішоў напачатку нагадаў некаторыя факты з гісторыі развіцця калектывнай гаспадаркі, а пасля расказаў аб сённяшніх жыццёвых клопатах і праблемах калектыву, які нават у такіх складаных умовах эканамічнага базілацца на плаве ў моры рыначнай стыхіі. Пры гэтым, заўважым, крэйнік гаспадаркі не стаў, як гэта часта бывае, пералічваць вытворча-экспананічныя паказчыкі, якія, несумненна, заслугоўваюць увагі, аб чым мы скажам ніжэй, а з удзячнасцю называў прозвішчы перала-вых рабочых, лепшых спецыялістаў і крэйнікоў вытворчых падраздзяленняў, дзякуючы стараннай, самаададанай працы якіх і дасягаюцца поспехі калектыву.

Многіх прысутных і гэтай свята прысмерна ўраўня прыведзе-

ны Георгіем Іванавічам прыклад. За апошніе пяцігоддзе сярэдняй ўзрост працоўнай гаспадаркі «памалдаў» з 40 да 35 гадоў. А саўгасная жылёвадом «амалдзіліся» за гэты ж час больш чым на дзесяць год. Гэта сведчыць аб тым, што калектыв мае добрую перспектыву і можа з аптымізмам глядзець у будучыню.

Шчыра і цёпла віталі юбіляраў намеснік старшыні аблвыканкома, старшыня абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і прадуктах харчавання Анатоль Міхайлавіч Жук, старшыня «Мінскіх аграагараднінага» Віктар Рыгоравіч Казека, старшыня Барысаўскага райвы-

скасана Ганна Казіміраўна Вярыжбіцкая і Уладзімір Аляксандравіч Патапенка, крэйнікі суседніх гаспадарак і шэфстваўчых арганізацый.

Лепшым працаўнікам гаспадаркі па ўрачыстай абстаноўцы былі ўручаны Ганаровыя граматы і Граматы Вяроўнага Савета Рэспублікі Беларусь, абласнога камітэта і раённага ўпраўлення сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання, граматы саўгаса-аграфірмы, грашовыя прэміі. Мясцовыя самадзейныя артысты, у ліку якіх былі і выхаванцы саўгаснага дзіцячага садзіка, педагогі мясцовай сярэдняй школы, рабочыя і спецыялісты гаспадаркі паказалі цікавую канцэртную праграму. І хвая надвор'е ў той дзень было пахмурнае, а часам нават накрапваў дробны дождж, гэта не азморчыла добрага настрою прысутных. Пасля за-

Незвычайна мнагалюдна было ў мінуўшую суботу ў скверыку цэнтральнай саўгаса-аграфірмы «Стара-Барысаў». Ціхі спакое яго вясковых дрэў быў парушаны гарэзлівым ішчаваннем дзіцячых і развясціла-намяр-коўнай гаманой дарослых, вясёлымі мелодыямі эстрадных песень і медным званам труб духоўнага аркестра. З самай раніцы там ішоў бойкі гандаль свежай гароднінай, кулінарнымі і кандытарскімі вырабамі, прамысловымі таварамі. А апоўдні на імпрызаванай сцэне пачаліся ўрачыстасці з нагоды 75-й гадавіны ўтварэння мясцовай гаспадаркі.

ярэзні канцэрта там жа, у скверыку, пад гукі духоўнага аркестра пачаліся танцы. Выходзілі, старабарысаўцы ўмеюць не толькі добра працаваць, а і адпачываюць цікава і змястоўна.

Ад узорнай савецкай...

Саўгас «Стара-Барысаў» з'яўляецца адной са старэйшых гаспадарак не толькі на Барысаўшчыне, а і ў вобласці, нават у рэспубліцы. Яго рода-начальнікам была ўзорная Савецкая гаспадарка, створаная ў Стара-Барыскаўскім маёнтку ў маі 1919 года. Газета «Известия» Барысаўскага павятовага Савета рабочых, сялянскіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў у №126 ад 27 мая 1919 года паведамляла:

«В Старо-Борисовском

имени Минской губернии, принадлежавшем царскому отпрыску — Николаю Николаевичу — оборудовано образовательное хозяйство. В нем для обслуживания нужд населения имеется племенная лечебница для животных, кузница, сельскохозяйственный склад. Предполагается устройство рассадника птиц и кроликов».

Вось на такой матэрыяльна-тэхнічнай базе і пачала сваё развіццё 75 год таму назад гаспадарка, прызначаная забяспечваць працоўных горада гароднінай, бульбай, садавінай, малаком і мясам. Адначасова пачынаючы з 1919 года на базе гаспадаркі дзейнічала школа сялянскай моладзі.

/Заканчэнне на 3-й стар./

НА ПЕРШЫ МІЖНАРОДНЫ

Заўтра сто пасланцоў Міншчыны адправяцца на Першы міжнародны фестываль фальклору ў Пінск, які будзе праводзіцца да 21 чэрвеня. Хто ж ты ішчаслівы? Што яны пакажуць людзям свету? На гэтыя пытанні нашаму карэспандэнту адказаў дырэктар абласнога цэнтра народнай творчасці С.С.Іванова.

— Фестываль закліканы паказаць багацце, унікальнасць і разнастайнасць беларускай народнай традыцыйнай культуры. Яго правядзенне ў першы раз становіцца незалежнай Беларусі пасля пераможнага нацыянальнай самавыяжджэння адраджэння.

гістарычнай і культурнай спадчыны. Міншчына, як і іншыя рэгіёны рэспублікі, мае ўнікальны фальклор, які дагэтуль быў у жыцці. Гэта наш неацэнны скарб.

Балей, адна з самых песенных вёсак — Морэва, што на Клецчыне. Яе спявачак і іншымі не перабітаеш. Больш за ўсё любяць спяваць у Морэве лірычныя шматгалосныя песні, але за апошні час аднавілі і старажытныя — каландарныя, ясельныя. Мастацтва крэйнікоў фальклору і крэйнікоў фальклору.

Прыцягвае ўвагу даследчыкаў, навукоўцаў фальклору ансамбль «Веток» з вёскі Сосны Любанскага раёна. Удзельнікі гэтага — у асноўным людзі пажылога ўзросту. Пры-емна, што ў апошні час іх дадуцаюцца маладзёжныя спявакі і танцы. Верыцца, што ўдзельнікі гэтага калектыву — надзейныя носьбіты і за-хавальнікі мясцовых пецных, танцавальных, этнаграфічных традыцый.

Будуць на фестываль калектывы «Калыханка» з Мінскага, «Дзяўскай вачоры» Слуцкага, «Раніца» Старадарожскага і «Спадчына» Дзяржынскага раёнаў.

А цяпер пра тых, хто прыездзе з краін блізкага і далёкага замежжя. Запрошаны калектывы з Расіі, Украіны, Літвы, Польшчы, Балгарыі, Чэхіі, Славакіі, Галандыі, Грэцыі, Італіі, Францыі, Германіі, Іспаніі, ЗША і інш.

Уладзімір КОБРЫН.

Цікавы пласт традыцыйнай культуры захаваўся і ў невялікай вёсачцы Раеўшчына Маладзечанскага раёна. Яе фальклорна-этнаграфічны ансамбль «Крыніца» займае права прадэманстрацыі сваё майстэрства перад уладальнікамі Першага міжнароднага фестываля фальклору.

Прыцягвае ўвагу даследчыкаў, навукоўцаў фальклору ансамбль «Веток» з вёскі Сосны Любанскага раёна. Удзельнікі гэтага — у асноўным людзі пажылога ўзросту. Пры-емна, што ў апошні час іх дадуцаюцца маладзёжныя спявакі і танцы. Верыцца, што ўдзельнікі гэтага калектыву — надзейныя носьбіты і за-хавальнікі мясцовых пецных, танцавальных, этнаграфічных традыцый.

Будуць на фестываль калектывы «Калыханка» з Мінскага, «Дзяўскай вачоры» Слуцкага, «Раніца» Старадарожскага і «Спадчына» Дзяржынскага раёнаў.

А цяпер пра тых, хто прыездзе з краін блізкага і далёкага замежжя. Запрошаны калектывы з Расіі, Украіны, Літвы, Польшчы, Балгарыі, Чэхіі, Славакіі, Галандыі, Грэцыі, Італіі, Францыі, Германіі, Іспаніі, ЗША і інш.

Уладзімір КОБРЫН.

Цікавы пласт традыцыйнай культуры захаваўся і ў невялікай вёсачцы Раеўшчына Маладзечанскага раёна. Яе фальклорна-этнаграфічны ансамбль «Крыніца» займае права прадэманстрацыі сваё майстэрства перад уладальнікамі Першага міжнароднага фестываля фальклору.

Прыцягвае ўвагу даследчыкаў, навукоўцаў фальклору ансамбль «Веток» з вёскі Сосны Любанскага раёна. Удзельнікі гэтага — у асноўным людзі пажылога ўзросту. Пры-емна, што ў апошні час іх дадуцаюцца маладзёжныя спявакі і танцы. Верыцца, што ўдзельнікі гэтага калектыву — надзейныя носьбіты і за-хавальнікі мясцовых пецных, танцавальных, этнаграфічных традыцый.

Будуць на фестываль калектывы «Калыханка» з Мінскага, «Дзяўскай вачоры» Слуцкага, «Раніца» Старадарожскага і «Спадчына» Дзяржынскага раёнаў.

А цяпер пра тых, хто прыездзе з краін блізкага і далёкага замежжя. Запрошаны калектывы з Расіі, Украіны, Літвы, Польшчы, Балгарыі, Чэхіі, Славакіі, Галандыі, Грэцыі, Італіі, Францыі, Германіі, Іспаніі, ЗША і інш.

Уладзімір КОБРЫН.

Заканчваецца падпіска на

«Мінскую
праўду»

на трэці квартал
1994 года

Падпісная цана
— 6000 рублёў.

Прэзідэнцкі марафон

ПА СУМЛЕННЮ І АБАВЯЗКУ

11 чэрвеня мне давялося ехаць электрацягніком Мінск—Орша. Пасажыраў было шмат. На кожнай станцыі адны выходзілі, другія — заходзілі ў вагон, едучы на дачу, да родзічаў, па іншых справах.

На прыпынку ў Жодзіне ў наш вагон зайшла жанчына гадоў пад сорок і раздала жадаючым лістоўкі з праграмай кандыдата ў Прэзідэнты Беларусі Яніна Пазняк, ято зваротам да жанчын. І літаральна праз некалькі мінут зайшла гаворка аб прэтэндэнце на высокую дзяржаўную пасаду. Юнак, які сядзеў напаліваў ад мяне, пачаў агітаваць за Яніна Пазняк, падкрэсліваючы, што гэта найбольш удала кандыдатура.

— Ён зможа адстаяць нашы інтарэсы, ніколі і нічога не краў, не звязаны з мафіяй, як тыя, хто займае высокія пасады, — гарача даказаў юнак. — Буду галасаваць толькі за Пазняк.

Бабуля, якая дагэтуль штодзень расказвала сваёй унучцы (узрост жанчыны быў стады, а таму такі думкі прытрымліваліся і я. — Аўт.), выказала ў некалькіх словах свой погляд:

— За Пазняк галасаваць не буду. У яго няма дзяцей і ўнукаў. Хіба такі чалавек будзе дабры аб людзях?

— А я наогул не пайду галасаваць, — зазначыла мая суседка. — Лепш пайду на дачу, скарыстаю выхадным днём для праполкі града. Аб тым, каб накарміць нас, ніхто з пачатку не думае. Вунь якія цэны ў магазінах. Без зямлі не пражывеш...

— Кожны вольны рабіць так, як хоча, — уключыўся ў палеміку пасажыр, якога сусед з лавагай называў «Іванавіч».

— Галасаваць кожнаму трэба абавязкова. Мы ж фактычна вырашаем лёс нашай рэспублікі. А прэзідэнт — гэта, калі хочаце, бацька. Куды павядзе нас,

туды і пойдзем. Таму і выбарчы трэба талкаваць, што зможа талкавацца аб нашым дабрабыце. Думаю, больш шанцаў стаць Прэзідэнтам у Кебіча і Новікава. У іх добрыя праграмы, яны прапаноўваюць канкрэтныя меры выхаду з крызісу, у якім апынулася рэспубліка...

Цікаві спыніўся на чарговым станцыі. Размова, якая пачалася нечакана, нечакана і скончылася. А мне падама-лася, што ў словах «Іванавіч» ёсць логіка. Ён не агітуе за таго або іншага кандыдата ў Прэзідэнты, хача і не хавае сваіх сімпатый, а раіць кожнаму з нас паразважаць, ацініць сітуацыю.

Першы Прэзідэнт Беларусі павінен быць паважаным чалавекам, гібкім палітыкам. І выбарчы яго трэба, кіруючыся ў час галасавання сваім сумленнем і абавязкам.

Мікалай МАЦВЕЕЎ.

Чыё прозвішча застанеца ў спісе?

У калаброце сённяшніх праблем выбары першага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусі як бы адбыліся на заднім плане. Асабістым, а не дзяржаўным клопамат займаюць нас. І ўсё ж, на меры набліжэння даты выбараў — 23 чэрвеня, німаюць у гэтай ішчасці задумвацца за каго аддаць свой голас? Аб гэтым — міні-інтэрв'ю, якія ўзяў наш карэспандэнт у розных людзей.

А.Азару, ваеннаслужачы: Я првёра вырашыў галасаваць за Лукашэнка. Ён, на маю думку, адзіны, хто можа супрацьстаяць чыноўніцкай мафіі і карупцыі. Не ліквідаваўшы гэтыя заган-ныя сацыяльныя з'явы, мы не зможам жыць па-чалавечы.

М.Адзімова, песьніерка: Усё наша сям'я — а гэта чатыры дарослыя чалавекі — адначасна галасуем за Кебіча. Мы з мужам родам з Расіі. Прыехалі ў Беларусь пасля вайны. Працавалі на трактарным, аўтамабільным

заводах. Падтрымліваем Кебіча таму, што ён выступае за саюз з Расіяй. Без такога саюза, на нашу думку, эканоміка рэспублікі не зможа ўстаць з каленяў, быць па-сапраўднаму самастойнай і суверэннай.

А.Капцёў, інжынер: Я яшчэ дакладна не вырашыў, чыё прозвішча пакіну ў спісе кандыдатаў на прэзідэнцкую пасаду, але, пазнаёміўшыся з іх перадавымі праграмамі, прыйшоў да думкі, што хутчэй за ўсё, відаць, буду галасаваць за Пазняк. Чаму?

Ён првёра стаіць на пазіцыях нацыянальнага адраджэння. А без гэтага мы не зможам «людзямі звацца». Мне сёння ёсць, толькі Пазняк, будучы Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, зможа скарыстаць дадзены лёсам нашай рэспубліцы шанец стаць самастойнай.

П.Прычэпа, рабочы: Я палітыка не займаюся. Для мяне ўсё «палітыка», калі чыла ў кватэры, тапчана прадукты ў магазінах і дробны зарплата. Усё гэта на сёння «трымае» ў руках Кебіч. За яго і прагаласую.

А.Дубко, настаўнік: Дзень 23 чэрвеня правяду на сваёй дачы. Там ужо выраслі над-роўня агурочки, памідоры. Работы хопіць. Што тычыцца выбараў, то ўсё гэта, на мой погляд, вялікае шоу. Не

прэзідэнт дае ішчаслівую долю народу, а сам народ яе дабывае. Сваёй упартай, чыстай працай. Нам сёння якраз і трэба захаваць рука-вы і працаваць да сёмага по-ту, а не бегчы хутчэй выбараў Прэзідэнта.

Т.Дарадзю, студэнтка: Мне ўсё роўна, хто стане Прэзідэнтам. Галоўнае, каб быў наведзены ў рэспубліцы парадок. Каб моладзь была ўдзяна ў сваім будучым. Мела гарантаваць працу. А калі гаварыць канкрэтна на кандыдатаў, то я гатова падтрымаць Шушквіча. Мне імплане яго інтэлігентнасць. І як палітык, дзяржаўны дзеяч, ён, я лічу, яшчэ не рас-крыўся.

Запісаў Мікалай ЖУЧКО.

- 1956–1959 – аспірант Інстытута фізікі АН БССР, г. Мінск
- 1959–1960 – малодшы навуковец супрацоўнік Інстытута фізікі АН БССР, г. Мінск
- 1960–1961 – старшы інжынер
- 1961–1963 – г. Мінск
- 1961–1967 – старшы інжынер, плуоўны інжынер, загадчык сектара лабараторыі ядзернай фізікі БДУ
- 1967–1969 – прарэктар па навуковай рабоце Мінскага радыё-інжынернага інстытута
- 1969–1971 – дацэнт кафедры ядзернай фізікі БДУ
- 1971–1973 – в. а. а. прафесара, прафесар, в. а. загадчыка кафедры ядзернай фізікі БДУ
- 1973–1990 – загадчык кафедры ядзернай фізікі БДУ
- 1986–1990 – прарэктар па навуковай рабоце БДУ
- 1990–1991 – першы намеснік старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
- 1991–1994 – Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
- 1994 – ц/ч. – дырэктар Цэнтра даследаванняў і эканамічных даследаванняў Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта

В.Новиков:

ВЕРНУТЬ НАРОДУ ТО, ЧТО У НЕГО ОТНЯЛИ

— Что вы могли бы добавить к опубликованному сегодня вашему аналитическому докладу?

— В семье я был единственным ребенком. Сами понимаете, трудно приходилось отцу и матери одевать, обувать и кормить нас. С детства пришлось трудиться в колхозе, чтобы помогать отцу — рабочему железной дороги. Потом, когда его не стало, слесарничал на заводах и учился в школе рабочей молодежи. После службы в армии продолжал работать, но, признаюсь, мечтал об учебе, тянуло к гуманитарным наукам... Поступил в одно из престижных учебных заведений — Ленинградский государственный университет. После его окончания три года преподавал в Белсельхозакадемии. Затем — партийная работа.

Дополнение. Еще до этой беседы знакомый коллега сказал, что Новиков — скромный человек, не в его правилах выпячивать свое «я», свои заслуги. В чем мне пришлось убедиться лично: ни в ходе этого разговора, ни позже при встречах он не сказал о том, что окончил с отличием школу и университет.

— Ваши оппоненты сбивают с толку избирателей, говоря о вас как о «номенклатурнике», «партократе», ищут на вас компромат...

— Знаю. Я не встал на партийную работу, но так получилось, что в 77-м году мне предложили пойти инструктором в Гореский райком партии. Как надо было поступить? Отказаться? Это могло бы сказаться на моей дальнейшей любимой работе.

Пхаться приходилось дни и ночи, забывая о выходных и праздниках. Да и не только я один выкалывал на полную катушку, — все мои товарищи тонули в ямках... Мы с многими были не согласны, понимали, что все дальше и дальше уходим от социализма, замечали, куда нас толкают. Но на вершине власти давно были перевертыши, перерожденцы... Пробриться наверх, доказать свою правоту было не так просто, как может показаться некоторым сегодня. Такова была система.

Когда началась «знаменитая» перестройка и появилось «новое мышление», когда, по выражению известного реформатора, «процесс пошел», меня, к моему удивлению, избрали первым секретарем Чериковского райкома партии Могилевской области.

У меня, простого сельского парня, сына обыкновенных колхозников, не было, образно говоря, крепкой «волосатой руки», которая продвигала бы меня по служебной лестнице. Своим трудом проложил дорогу и, не вдаваясь в рассуждения, ни одно из вами названных определений не приемлю. Это — надуманные ярлыки, чтобы понизить нас, коммунистов. Что касается поисков компромата, то зря стараются, безнадежное дело. Советская моя чиста.

Отступление. Когда началось разрушение экономики великой советской державы, основ государственности, подрыв авторитета партии, труженики Чериковского района вскоре заметили организаторские и деловые качества своего лидера. За пять лет производство валовой сельскохозяйственной продукции возросло более чем в два раза, в том числе мяса — в 2,5 раза, молока — в 5,2%. Развивалась социально-бытовая инфраструктура. И это несмотря на то, что инфляция, энергия и нервные клетки Новикову приходилось отдавать, чтобы спасти людей от чернойбыльщины.

— Вы помните те дни, когда была приостановлена деятельность партии. Один партбосс — бросили партбилеты, другие — припрятали. А у вас какие чувства и помыслы были?

— Не думал менять своих убеждений, не испугал угрозы, не бросил соратников и единомышленников. Ни тогда, ни после, ни теперь не скрывал и не скрываю, что я — коммунист. Этим, пожалуй, сказано все.

Дополнение. Василий Николаевич Новиков 25 лет состоит в компартии. Он не перекрашивался в угоду политической конъюнктуре. Более того, после августовских событий 91-го года активно участвовал в воссоздании Минской областной партпартизации и был избран первым секретарем обкома.

— Картины нашей сегодняшней жизни рисуют многие претенденты на высший государственный пост. Что вы могли бы сказать по этому поводу?

— Надо прекратить разглагольствование о

каком-то углублении реформ, продолжении начатого курса, рыночной экономике и т.п. Эти разговоры были уместны в то время, когда наша экономика, хотя и требовала корректировки, была более-менее стабильной, развивалась и давала какой-то эффект.

Теперь же картина резко изменилась. Ее надо спасать. Она отброшена на много лет назад. Заканчивается политика, не обошедшая здесь без подсказки и консультаций западных гореспециалистов, окончательного развала народнохозяйственного комплекса. Мы стоим на пороге катастрофы. Это похоже на военную разруху. Не подумайте, что я сгущаю краски. Это реальность. Выход? Он у нас есть, и я буду честно о нем говорить людям, своим избирателям.

А что в его портфеле? Наведение дисциплины и порядка во всех сферах жизни, в том числе и в экономике; решительная борьба с преступностью и коррупцией; восстановление плановых начал управления экономикой (из кризиса ни одна страна мира стихийно не выжила); усиление роли государства; приостановление грабительской и антинародной приватизации; государственная поддержка промышленного производства и сельского хозяйства; восстановление интеграционных связей с братскими республиками СССР и ряд других мер.

— Фронтвики говорят, что самым трудным был момент первым подняться в атаку, потому что на этого бойца приходились все огонь врага. Что-то сродни сегодняшним коммунистам?

— Да, мы сейчас, как в войну, идем первыми смело и без оглядки. И огонь ведут оппоненты. Чего только они не выдумывают! Дескать, мы тянем республику в старые времена, жаждем власти; кандидатура от ПКБ — несерьезно, Новиков мало кто знает, он — подставная фигура, и т.п.

— Что вы на это скажете?

— Не хочу вступать в полемику с оппонентами, но лишь замечу, что не получится у «демократов» осуществить задуманный сценарий, обогнать партию. Народ начинает прозревать и понимать, что есть кто, видит, что мы не намерены отступать, что надо быстрее отвергнуть демагогию о рыночной экономике, ваучеризации, дескать, все будут богатыми собственниками. Надо засучив рукава браться за восстановление народного хозяйства, науки, культуры, духовности...

Далее. Во-первых, к старому, понятию, возврата не будет. Во-вторых, мы твердо стоим за социалистический путь развития и у нас много сторонников, что вселяет нам уверенность в победе на выборах. В-третьих, свою кандидатуру я снимаю не намерен, не могу игнорировать волю 200 тысяч избирателей, поставивших свои подписи за выдвижение моей кандидатуры.

— Насколько я знаю, ПКБ выступает против института президентства, а тут — свой кандидат. Как понять это противоречие?

— Линия нашей партии известна и остается неизменной: Президент для Беларуси — народное, чужеродное тело. Это шаг назад, к диктатуре, к капитализму. Ведь мы жили 70 лет без президента и успешно осуществляли грандиозные, созидательные планы, народная власть вывела республику на мировой уровень, а во многом показателям мы обошли развитые капиталистические страны.

Опыт близких и дальних соседей, где введены посты президентов, убеждает нас в том, что это не принесло благополучия, стабильности, а кое-где дошло до кровавых конфликтов.

Но как так случилось, то пленум ЦК ПКБ принял решение выдвинуть своего кандидата и принять участие в голосовании и одержать победу, я дал согласие на выдвижение моей кандидатуры.

За президентство нам надо бороться, чтобы остановить хаос, развал, вернуть народу то, что у него отняли, нормальную человеческую жизнь и повести общество к подлинной демократии, свободе, народолюбию, прогрессу и справедливости. У нас хватит сил, энергии и настойчивости. В этом мы уверены.

Беседовал А. СМОЛЯНКО.

СПАДЗЕЮЧЫСЯ НА СВАЕ СІЛЫ,

упэўнена трымаецца на плаве ў моры рыначнай стыхіі калектыву саўтаса-аграфірмы «Стара-Барысаў»

/Заканчэньне. Пачатак на 1-й стар./

У студзені 1921 года тут была заснавана сельскагаспадарчая школа, рэарганізаваная праз год у сельскагаспадарчы тэхнікум з агра-намічным ўхілам, а пазней — у заагэнікум, які на працягу паўтара дзесятка гадоў рыхтаваў кадры спецыялістаў для калгасаў і саўтасаў. У тэхнікуме вучыліся, а пасля працаваў выкладчыкам былы міністр замежных спраў Саюза СССР, а пазней — Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Андрэй Андрэевіч Грамыка.

З году ў год развівалася і мадэрнізаваўся сельскагаспадарчы прадукцыі. У 1922 годзе першым механізатарам на Барысавічыне М.К.Круціку быў уручаны адны на той час у раёне трактар «Пуллісан». У перадавыя часы саўтас быў узорнай гаспадаркай на Барысавічыне, неадразаваў уласнага ўдэлу ў ВДНГ СССР.

Фальшскаскупцы перафарміравалі саўтас у саўтас-аграфірму. Значны кароўнік, канюшня, ваданасорнае — вясце, мелуны, больш дзесятка жылых дамоў. Вызвалі са складу запасы збожжжа, а саўтасную жывёлу адправілі ў Германію.

Вось што нагадаў былы галоўны аграном Валентын Федаравіч Леўчан, які пачынаў працаваць у саўтасе ў 1948 годзе: «Бедная была тады гаспадарка. Мелася 300 гектараў зямлі, тры трактары, два сапсаваныя грузавікі, малатарны дзве тры сапсаваныя жылныя дамы. Збожжжа збіралі па 14 цэнтнераў з гектара».

...Да дээн сённяшніх

Саўтас-аграфірма «Стара-Барысаў» сёння ўзбуляецца высокаразвітой мнагаспартыльнай гаспадаркай з прыкрытым тэхнічным развіццём аграгаспадарчых і малочнай жывёлагадоўлі. Тут наладжана не толькі эфектыўная вытворчасць сельскагаспадарчай прадукцыі, а і перапрацоўка і рэалізацыя праз свае фірмовыя магазіны.

Па памерах гэта параўнальна невялікая прырада гаспадарка, у карыстанні якой 1,662 гектара сельскагаспадарчых угоддзяў, з якіх 1,314 гектараў складае ворнага. А нахвалі замі не надта многа, тут стаяць выкарыстоўваюцца з максімальнай аддачай 3 некалькіх участкаў за сезон зніжжжа па два ўраджаі. Кароны і малюнак буйной ралатэй жывёлы ўтрымліваюцца на трох жывёлагадоўчых фермах, у сучасных памяшканнях з высокім узроўнем механізацыі. На чатырох гектарах зямных цыцліц практычна круглы год вырошчваюцца свежыя гародніны: памідоры, агуркі, залёная цыбуля. Акрамя цыцліччата камбіната маецца вышэй дзесяці тысяч квадратных метраў цёплых-халодных і дэкама вырошчваюцца гародніны.

Машыны-трактарны парк складае каля ста адзінак аўтамабільнага тэхнікі. Практычна на працягу ўсяго года працую кансервавы цэх саўтаса, дзе перапрацоўваюцца прадукцыя ўласнай вытворчасці. Кансервацыя буркаў, капуста, памідоры, агуркі, кабачкі, шчаў, кроп, пітушня, робіцца абшчыны, лішчы, боравы, маркоўны сок. За год у цэху вырабляецца дэ 700 тысяч умоўных слоўкаў кансерваў у гародніны, якіх прадаюцца ў трох фірмовых магазінах.

Рабочыя і спецыялісты гаспадаркі прыкладваюць усе сілы, веда і вопыт для павышэння ўраджайнасці, павелічэння аб'ёмаў вытворчасці прадукцыі рэспубліканства і жывёлагадоўлі. Летас, напрыклад, тут атрымалі самы высокі за апошнія 15 гадоў валовы збор збожжжа — 2,486 тон пры ўраджайнасці каля пачатку цэнтнераў з гектара. А па ўраджайнасці бульбы — 347 цэнтнераў з гектара — старабарысаўскі выйшлі на перадавы рубяжы не толькі ў раёне і вобласці, а і ў рэспубліцы.

Праўда, з вытворчасцю малаяка ў мінулым годзе быў дапушчаны некаторы спад, бо давалася выбраваць дэ сотні высокапрадуктыўных кароў, хворых лейкозам. Сродкі ж надой на карову склаў 3,767 кілаграмаў малаяка, так што ёсць падставы меркаваць, што пасля аднаўлення паловаў запатрабаванае аднаўленне паловаў дапаможа аднаўленню перапрацы. Ладзіцца справа і ў аграгаспадарцы гаспадаркі. Так, работніцы цыцліччата камбіната атрымалі метр за кожнага квадратнага метра зямлі па 20,7 кілаграма агуркоў і

3,2 кілаграма памідорэў. Сяродня ўраджайнасць гародніны адкрытага глебу склала 248 цэнтнераў з гектара, ранней капуста — 358 цэнтнераў.

Дабавіваючы высокіх вытворчых паказчыкаў тут даскуючы дакладнай арганізацыі працы, разумнаму прымяненню мер заахоўвання людзей. Дапамагаюць у гэтым багаты вопыт саўтасных спецыялістаў і рабочых, іх дабрадумленны адносіны да працы. На працягу многіх гадоў узначальваў перадавую паліцельную брыгаду Раіса Сямёнаўна Саміцкая, атрымліваючы самыя высокія ўраджаі бульбы і гародніны не толькі ў гаспадарцы, а і ў раёне. У 80-я гады яна працавала галоўным аграном саўтаса, а цяпер узначальвае калектыву цыцліччата камбіната. Гэтая працавітая жанчына ўзнагароджана ордэнам Леніна і «Знак Пашаны».

У канцы сямідзесятых гадоў узначальваў трактарную брыгаду і высеў у 9 ліх перадавых кавалер ордэнаў Леніна і Працоўнага Чырвонага Сцяга Мікалай Федаравіч Гаўрылей. Ад простага рабочага да галоўнага інжынера гаспадаркі вырас Сергей Мікалаевіч Мігель, які сёння ўзбуляецца адным з вопытных арганізатараў вытворчасці. Можна было б назваць яшчэ дзесяткі перадавых рабочых і спецыялістаў гаспадаркі... Калектыву саўтаса неадразаваў ўзнагароджаны Ганаровымі граматамі Вярхоўнага Савета БССР, 76 перадавых вытворчых адзначаны ордэнамі і медалямі, а былы дырэктар саўтаса Ганна Казіміраўна Вяржбіцкая ўдасцелена высокага звання Героя Сацыялістычнай Працы.

Погляд у будучыню

Сёння проста захаваць нязнае на ранейшым узроўні сельскагаспадарчай вытворчасці, — значнае дырэктар саўтаса Георгій Іванавіч Куляшоў. — Падтрымкі «зверху» салі амаль не адчувае і пакінута сам-насам са сваёй беднай і праблемай. Вось таму мы і спадзімся толькі на ўласныя сілы. А дапамагае выжыць прадуманая тактыка і гікі маневр. Агараднінства патрабуе затрат, аднак дэ магчымыя гэтыя грошы практычна круглы год. Гэтыя грошы, атрымліваючы ад рэспублікі саўтас гародніны ці кансерваў уласнай вытворчасці, мы адразу ж тускаем у абарот, закупляем неабходныя матэрыялы, насенне, утвнені, паліва. А калі ёсць нейкі запас, то ўкладваем у будаўніцтва, дэ паліцельныя ўмоў працы і быту нашых працаўнікоў. Гэта — адзін з асноўных напрамкаў дзейнасці кіраўніцтва саўтаса з прыцэлам на перспектыву. Мы ўжо сёння думаем аб аб'затрашнім дні, таму і стараемся стварыць усе ўмоўны для нармальнага жыцця і працы людзей. Дапамагае фірмовы гандаль, які дэ штомесця па 250—300 мільёнаў рублёў вырабляе.

Вышэй ужо адзначалася, што за апошнія пяць год калектыву саўтаса значна амалідаўся. І гэта ўзбуляецца вынікам мэта-накіраванай работы на рэзультат саўтасу, паліцельныя ўмоў працы. Летас уцешчаны ў эксплуатацыю чаргарты гектар цыцліччата камбіната, зроблена рэканструкцыя жывёлагадоўчых памяшканняў, пераведзена на газ кахельня. Пасля ачышч 36-кватэрнага жыллага дома каля чатырох дзесяткаў сем'яў палешчылі свае жыллыя ўмоўны. У мінулым годзе на будаўніцтва гаспадарка зраскодала каля мільярда рублёў грошай, а сёлета палаша гэтага сумы асвоена на будаўніцтва за чатыры месяцы. Заканчэньне ўзвядзення другой кахельні на газавым паліве, прыцягвэцца будаўніцтва грамадскага цэнтра, дэ размешчана калгасу, Дом культуры і АТС на 500 нумараў, дабудоввэцца прахсторны гараж а пунктам тэхнічнага абслугоўвання, прыцягвэцца рэканструкцыя цыцліччату.

35 «выпускікоў» саўтаснага дзіцячага садка стануць сёлета першакласнікамі. Расце змена працаўнікам паліў і ферм. А гэта значыць, што ў калектыву саўтаса ёсць будучыня. Летас пачаў дзейнічаць толькі адзін клас саўтаснай маладзёжнай школы, а на старт кіруюцца гаспадаркі ўжо каля сотні заўб башкоў. Ду-май, дырэктар, шукай вышэй...

Мікалай ЧАПЕЎ.

На здымках: загадчык малочнагаварнай фермы «Бытча» Віталь Забела (другі справа) згуртаваў з жывёлагадоўцамі Вольгай Глазавай, Алесандрам Амбросавым, Алешай Рыскавай і Таццянай Кожамінінай; гэты 36-кватэрны жылы дом будавалася летас на сродкі гаспадаркі кіруючых брыгад «Бытча» Мікалай Набок з аграгаспадарчых Ліўдзіў Саміцкай на глашчаты капуты; загадчык фірмовага магазіна №1 Таццяна Дайнека (злева) разам з працаўніцамі Надзея Грынь і Аляй Янковай.

Фота Анатоля БАСАВА.

АДПАЧЫЦЬ АД ШКОЛЫ Ў ШКОЛЕ

Летнія канікулы школьнікаў прыносяць радасць і клопаты. Радасць для дзяцей і клопаты для тых, хто павінен арганізаваць для іх карысны, цікавы адпачынак.

Як і ў папярэднія гады, напружанае лета будзе ў лэрах адпачынку «Дубрава», «Залёны бор» Салігорскага раёна. У іх, паводле папярэдніх падлікаў, навіны адпачынак не

менш за 1.600 хлопчыкаў і дзяўчынак. Але месца ў гэтых лагерах для ўсёх гарадскіх дзяцей, вядома, не хопіць. Таму ў салігорскіх сярэдніх школах, акрамя тых, дзе будуюць рамантавацца памяшканні, таксама адкрыюцца лагера адпачынку. Будуюць дзейнічаць яны і пры цэнтры тэхнічнай творчасці, станцыі юных турыстаў. Не

пасрэдна ў горадзе за лета арганізавана адпачынку больш за паўтары тысячы дзяцей. Гэта не менш, чым у мінулыя гады. Прыемна, што нагледзе эканамічнае становішча горада не надта ўплывае на клопат аб дзецях.

/Наш кар./

Аналізуе спецыяліст

Фермерства, паруч з дзяржаўнымі, калектывнымі, кааператывнымі, індывідуальнымі і іншымі арганізацыямі і прадпрыемствамі, у адпаведнасці з Законам БССР «Аб сялянскай/фермерскай/гаспадарцы», які быў прыняты ў 1991 годзе, з'яўляецца раўнапраўным з'янон сістэмы сельскагаспадарчай вытворчасці ў рэспубліцы. Пасля прыняцця гэтага Закона і ў нашай вобласці фермерства некаторы час актыўна развівалася. На сённяшні дзень налічваецца 650 сялянскіх/фермерскіх/гаспадаркаў. Больш за ўсё іх у Валожынскім раёне — 68. У Дзяржынскім — 54, Барысавскім — 53, Мінскім — 45.

Галоўным клопам самастойных гаспадароў напачатку было абвясціцца зямлей. Яе за гэты час замяцалася за фермерскіх гаспадаркаў 11.670 гектараў, або па 18 гектараў у раліку на гаспадарку. Большасць фермераў пры выкарыстанні работ абыходзіцца ўласнымі сіламі. Толькі пята частка наймае работнікаў. Летас тэмы колькасці росту салініх гаспадаркаў пайшлі на спад і знізіліся ў два разы. Гэта і не дзіва. Дзяржава не ўзала іх пад сваю ахову. Яны, па сутнасці, кінуты на выжыванне. Зямлю дзяржава выдзеліла, а ад аказання дапамогі ў наблізі сельскагаспадарчай тэхнікі ўхілілася. Выкупіць яе па цалевым коштах, без стартовага капіталу фермерам не пад сілу. Таму сёння ў раліку на тас гаспадарка ёсць толькі каля 80 трактароў, 35 грузавых аўтамабіляў, 15 збожжазборчых камбайнаў, а 15 працэнтаў фермераў увогуле ніякай тэхнікі не маюць. І хіба можна гаварыць пасля ўсяго гэтага аб эфектыўнасці выкарыстання фермерскай зямлі? Некаторыя фермеры летас нават не змалі зазець яе, а 30 працэнтаў іх да гэтага часу не абвясцілі жывёлай.

Цінавае базмежжа ў прамысловасці выму-

шае сёння самастойных гаспадароў разам з вытворчасцю сельскагаспадарчай прадукцыі займае гандлёва-закупачную дзейнасць, бо без такога занятку за ўмовах пастаяннага росту інфляцыі выжыць проста немагчыма. Але ж усе тут павіна быць у разумных межах. Між тым некаторыя фермеры займаюцца толькі камерцый. Выручка ад ішай дзейнасці ў іх складае звыш 90 працэнтаў агульнага тавараабароту, а сельскагаспадарчыя вытворчасці на самай справе — толькі прыкрышчч для свабоднага гандлю.

Фермерам у моманту іх рэгістрацыі законам прад'яўлялася лэка па ўсёх відах падаткаў на першыя тры гады іх дзейнасці. Таму асобныя з іх звычэйна толькі прыкрываюцца фермерствам пры нахаленні капіталу. Але яны звыклі, што лэка рэспубліканскае таліны на даходы, атрымліваемыя ад вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі, а не ад камерцый. І ўхіляюцца ад уплаты падаткаў і іншых відаў плаціжоў у бюджэт па гандлёва-закупачнай дзейнасці. І ад гэтага больш губляюць, чым знаходзяць, сутымваючыся з падатковай службай.

Возьмем фермерскую гаспадарку

«Сялечка», што ў Пухавіцкім раёне. Яна пачала працаваць як юрыдычная асоба з 27 лістапада 1991 года. Гаспадару было выдзелена 12,2 гектара зямлі, 0,25 гектара зямляў прысвадзімых участкам. На працягу 1992 — 1993 гадоў фермер атрымаў у банк значную суму крэдыту, які часткова выкарыстаў для паўнення асноўных і абаротных фондаў. Набыты два трактары, аўтамабіль «МАЗ», сееалі, ішчы сельскагаспадарчы інвентар, абсталяванне, пачата будаўніцтва жылля. А пакуль уручка фермера ад рэалізацыі сельскагаспадарчай прадукцыі ў 1993 годзе ў агульным тавараабароце заняла толькі крыху больш і працэнтаў. Бухгалтэрыі ў 1992 годзе і першым квартале мінулага ўзліс не аб'ёс. Навікі ралікаў да падатковай інспекцыі па плаціжках і ўнісенню іх у бюджэт не рабілася.

Першыя звесткі па падатках і іншых плаціжках фермер пачаў прадстаўляць толькі з крадзівка мінулага года. Ды і то, які паказала дакументальнае праверка, не заўбэдзі дакладных. Для выканення работ на гаспадарцы прыцягваліся найманыя рабочыя, аднак падаходзілі і чарнобыльскія падаткаў з налічаных сум не браўся. Не ўтрымліваўся падаходзім падатка і з

сум тых сродкаў, якія былі выкарыстаны для ўласных патрэб. Не адлічваліся плаціжкі ў фонд сацыяльнай абароны насельніцтва і ў іншыя пазавыбярочныя фонды. У той жа час адлічэнні ў фонд рэгулявання рознічных ізн рабіліся з пераплатаў, бо яны ралічваліся ад вырчкі, а не ад валовага даходу, як гэта троба рабіць пры гандлёва-закупачнай дзейнасці.

Устаноўлены таксама факты, калі пры раліччых таварах за навуны ралік звычыманая за яго вырчка не адлічвалася плаціжкі а ўліку і не аблічваліся плаціжкі. Летас, напрыклад, фермер прадаў у навуны ралік 50 тон цукру на суму 14 мільёнаў рублёў. Чысты прыбытак склаў 5,1 мільёна рублёў і быў поўнаццо ўтоены ад падаткаабавязнасці.

У выніку пералічаных вышэй парушэнняў знізілася паступленне прыбытку, падаткаў і іншых плаціжоў у бюджэт. У сувязі з гэтым па выніках дакументальнай праверкі фермеру даваўся заплаціць у бюджэт фінансавых санкцый на агульную суму 140,8 мільёна рублёў. Акрамя таго за дапушчаныя парушэнні па відзе зніжэнню бухгалтэрскага ўліку і няправільнае налічэнне падаткаў у бюджэт на яго наклаліся адміністрацыйны штраф на суму 60 тысяч

рублёў. А калі б фермер ралічваўся з бюджэтам своечасова і сумленна, яму давалася б заплаціць усяго толькі 46,6 мільёна рублёў. Не летшым чынам пачала сваю дзейнасць і фермерская гаспадарка «Балны» Салігорскага раёна. Бухгалтэрыі ўлік тут аёўся з парушэннямі. Разнаса ў журналах-ордерах рабілася нясвочасова. У 1992 годзе фермер заплаціў 141,6 тысяч рублёў падаткаў, а за восем месяцаў мінулага года — 3,299 тысяч рублёў. І вось такая бестурботнасць аблішчылі гаспадары ў 9,3 мільёна рублёў разам са штрафамі і фінансавымі санкцыямі. Некаторыя фермеры перасталі плаціць падаткі нават з заробатнай платы найманых асоб і асабістых прыбыткаў. Сялянскія гаспадары, якія створана на базе былой падобнай гаспадаркі БелаАз Сялянскага раёна, напрыклад, на працягу года занялі з ралічковай рахунка навуных грошай для ўласных патрэб 734,7 тысяч рублёў. З гэтай сумы ў разрэзе насамі месцаў троба было ўтрымаць падаходзім падаткаў з грамадзян, якія аказвалі падаходзім дапамогу, і пералічыць у бюджэт 79,3 тысяч рублёў. Аднак свабодны селянін увесь гэты час у 1993 годзе ўхіляўся ад уплаты падаткаў. На

асабістых даходы неабходна было налічыць у зносы ў фонд сацыяльнай абароны насельніцтва ў размеры 15 працэнтаў /гэта 113,6 тысяч рублёў/ і адлічэнні на дашкольнае ўстанова ў суме 38,5 тысяч рублёў. Але такіх ралічак фермер не зрабіў. Таму па выніках праверкі яму давалася заплаціць 112 тысяч рублёў.

Аналіцчымі спананні ў бюджэт мелі ішчыя фермерскія гаспадаркі. Напрыклад, «Дубравінскі» Сялянскага раёна — 263,3 тысяч рублёў, «Кавалчукі» таго ж раёна — 87,1 тысяч рублёў. З сялянскіх гаспадаркаў Мінскага раёна ўтрымана больш як 80 мільёнаў рублёў.

Думаецца, што гэты артыкул фермеры воблішч ўспрымучу правільна, зробіць з яго неабходныя вывады і будучы свочасова есці ралікі а бюджэтам.

Уладзімір ПАРХОМЕНКА,
галоўны падатковы інспектар
дзяржаўнай падатковай
інспекцыі па Мінскай вобласці.

ФЕРМЕРЦІ ГАНДЛЯР

«Жартаваць» з дзяржавай заўсёды проігрышна, а ў падатковай справе тым больш

